

HRVATSKI

glasnik

Godina XXII, broj 28

12. srpnja 2012.

cijena 200 Ft



U Čavolju je nizom događanja, u organizaciji tamošnje Hrvatske samouprave, proslavljena 60. obljetnica utemeljenja Bunjevačkoga kulturnog kruga

Komentar

Neki su već izgubili volju

Mnoge narodnosne organizacije, samouprave, ustanove iz godine u godinu nestrpljivo čekaju poziv za natječaj koji je raspisan za narodnosne programe i sadržaje, a još nestrpljivije čekaju rezultate jer bez tih potpora, zapravo, nemoguće je ostvariti veće programe. Temeljni koordinacijski fond „Sándor Wekerle” i ove je godine raspisao natječaj za narodnosti. Zapravo, to je jedan od glavnih izvora za ostvarivanje raznih programa pogotovo otkako je smanjena državna potpora za djelovanje narodnosnih samouprava. Upravo zbog toga bi se očekivalo da broj natjecatelja poraste, ali unatoč tomu, u našoj zajednici u odnosu na prošlu godinu taj broj je opao, dok je lani od strane hrvatske zajednice bilo predano 168 natječaja, ove je godine bilo 151. Nije to golema razlika, ali ipak manje sa 17, zapravo, ne čudim se naime poznato mi je da kod nekih natjecatelja tek prije mjesec dana je isplaćena prošlogodišnja potpora. Duže je trajala isplata nego kod projekata Europske Unije gdje nije riječ o 100 tisuća forinti, nego barem o 20 milijuna forinti. Ipak su narodnosne zajednice prisiljene da se natječu kod Temeljnoga koordinacijskoga fonda, naime projekti EU vrlo su veliki i svaki program treba predfinancirati, gdje bi imale narodnosne organizacije toliko financijskih kapaciteta. Nažalost, otkako su narodnosne potpore u nadležnosti narečenog Fonda, i ta pomoć stiže tek nakon ostvarivanja programa (izuzev nekoliko slučajeva) pa se neki i ne usuđuju upuštati se u veće programe. Hoće li tko organizirati neki veći festival ili tabor, za to su potrebna sredstva najmanje 250–300 tisuća, a državna potpora jedne narodnosne samouprave nije ni tolika, a diferencirana potpora tek stiže u kolovozu. Malo mi je nerazumljivo to naknadno financiranje, pa ako bi tko imao novaca, zašto bi se mučio s komplikacijama natječaja? Razmotrimo malo dodijeljenu potporu koju je dobila naša hrvatska zajednica. Za djelovanja civilnih udruga odobren je iznos 8200000, za tabore 4391352, za ustanove državne samouprave 7 400 000, a najviše za kulturne i vjerske programe: 15 616 404. Zapelo mi za oči da nijedan natječaj za unapređivanje web-stranica nije potpomognut. Prihvaćam, ali ne razumijem uzrok, web-stranice koje održavaju narodnosne organizacije dvojezične su, stoga na taj način šire hrvatsku riječ, internet je svakodnevno sredstvo mladeži, svu informaciju upijaju preko njega, pa možda ipak ne bi bilo loše da postoje, da redovito šire informacije o našim aktivnostima. Netko bi rekao da hrvatski se može čitati na niz web-stranica Hrvatske. Da, može, ali ne o našoj narodnosnoj zajednici. Istina da uređivanje web-stranica nije program koji iziskuje mnogo organizacijskih poslova (samo sastavljanja materijala, ali je i to velik posao), no ako se već radi o tome koliko iziskuje jedno hodočašće. Ne bih rekla da je to golem posao za organizatora. Objavi se poziv, naruči se autobus i plaća se, ipak je u te svrhe odvojeno 2 330 000 forinti. Čak su neke organizacije dobile i 300 tisuća za jedno hodočašće, dok neki tabori gdje se radi cijeli tjedan dobrovoljno, s velikom odgovornošću, dobili isto toliko ili manje ili npr. susret hrvatske mladeži 250 tisuća. Možda bi bilo vrednije organizirati dvodnevan susret i ne žaliti novac za mlade, da se dobro razmotri njihova budućnost, za dobrobit naše zajednice. Zanimljiv je i raspored potpora po regijama, jedna regija za hodočašća dobila je više od milijun forinti, a druga tek sto tisuća. Budimo iskreni, oni vjernici kojima je bilo važno, uvijek su odvojili novac za hodočašća, ali dijete kojemu roditelj ne može uplatiti ni onu malu svotu za naše odmaralište u Pag, neće stići na more, a mislim da ulaganje u mlade ipak je najbolja strategija za budućnost zajednice. Možda bi bilo vrijedno dobro razmisliti prioritete u određivanju potpore, jer oni koji s elanom i vjerom rade za dobrobit naše zajednice izgubit će volju, pa iduće godine neće uzeti truda da se za nekoliko desetaka tisuća forinti živciraju zbog natječaja i zbog ostvarenja programa.

Bernadeta Blažetin

„Glasnikov tjedan”

I Bajška fišijada bunjevačke Hrvate u Mađarskoj – koji već stoljećima gaje običaje, tradiciju, kulturu, jezik hrvatskoga naroda, prekrasnu bunjevačku ikavicu, vjeru, i koji sebe najradije zovu Bunjevcima – mogla bi, ne budu li odlučni, odvesti u slijepu uličicu u koju ih već desetak godina s neobičnom ustrajnošću navode razno-razni poticaji. U tim lutanjima neka im pomognu i riječi Čavoljca, bunjevačkog Hrvata dr. Miše Mandića koji u „uvodnoj riči” svoje dvadesete objavljene knjige *Priče sa bunjevačkih salaša*, napisane „jezikom mojega roda, moji didova, baka i roditelja... Jezikom koji „pripada grani hrvatske književnosti” piše: „Bunjevački Hrvati ne tribaju dokazivat da su Hrvati, da su među drugima jedna etnička grana, grupa. (...) Ime Bunjevac postalo je



uvik će biti pripadnici hrvatskoga naroda.”

Kako je u Čavolju u sklopu proslave 60. obljetnice Bunjevačkog kulturnog kruga kazao Tomislav Žigmanov, ravnatelj Zavoda za kulturu Hrvata u Vojvodini, povijest bunjevačkih Hrvata, Bunjevaca u ugarskom dijelu Podunavlja treba nanovo iščitati, staviti u funkciju sagledavanja procesa kojima su bački Bunjevci bili izloženi. Narod, puk napušten je i sam kada ga napuštaju pripadnici njegovoga roda, plemstvo, školovani ljudi. Sto godina nakon bitke kod Beča zatvaraju se brojni franjevački samostani u Ugarskoj, utjecaj franjevaca sveden je na minimum... Biskupe, kasnije i svećenike bira Beč. Katolička crkva se u procesu odnarođivanja bunjevačkih Hrvata pokazuje

kao snažan resurs.

Koncem 18. stoljeća nema nikoga tko bi skrbio o potrebama puka na narodnom jeziku, počinje snažan proces odnarođivanja i prostor visoke obezglavljenosti. Narodnosni zakon i Hrvatsko-ugarska nagodba stvaraju i prostor u kojem djeluje biskup Antunović,

„Bunjevački Hrvati ne tribaju dokazivat da su Hrvati, da su među drugima jedna etnička grana, grupa. (...) Ime Bunjevac postalo je sinonimom za hrvatstvo, a hrvatsko ime zaminjuje se i za bunjevštinu. Volim što sam Bunjevac.”

sinonimom za hrvatstvo, a hrvatsko ime zaminjuje se i za bunjevštinu. Volim što sam Bunjevac.” (...) Moramo biti svisni, da smo dio toga hrvatskog korpusa, hrvatskog naroda, digod bili. Svi jedna duša, jedno veliko hrvatsko srce, koje treba da kuca i kucat će. Ne bojim se, da će bit tako velika asimilacija i da ćemo mi tek tako izumriti kao narod i kao jedna šačica na kugli zemaljskoj. Istina je da nas nema puno, međutim, ako je sve kako triba, ako se volimo i ljubav postoji, mislim, da će Hrvati opstati ma digod bili, ma u kojem dilu Mađarske. I ako su građani te države,

čija je majka Manda Petrić rođena u Čavolju. Antunović u javnosti počinje artikulirati hrvatske interese. Plemstvo se ne snalazi u procesima modernizacije, asimilira se, mijenja prezimena i odbacuje djedovsku baštinu, uključuje se i biva dionik kulturnog programa osnivanja kulturnih i znanstvenih institucija mađarske države. Iako smo ponosni na našu povijest, moramo zaključiti kako i kada su mogli činiti, poduprijeti, naši ljudi nisu ništa činili, kazao je u Čavolju Tomislav Žigmanov. To je tragedija roda...

Branka Pavić Blažetin

PETROVO SELO – Po riči notarušice dr. Marije Dely, u ovom južno-gradišćanskom naselju ko se pripravlja na medjuvrimeenske izbore 22. julija, do određenoga vrimenta dvama su se javili za kandidata načelnika. Sadašnja donaćelnica, ka trenutno i rikta načelničke posle Agica Jurašić-Škrapić, u slučaju pobjede postala bi načelnica sela u punom statusu, što se dovidob još nije dogodilo u povijesti ovoga sela. Svi dosadašnji peljači su djelali honorarno na čelu sela. Kandidatkinja pred dvimi ljeti je bila izglasana u drugom mandatu za zastupnicu Seoske samouprave. Drugi kandidat je bivši liktar sela Joško Hiršl, ki je stao na čelu Petrovoga Sela od 1990. do 2002. ljeta. Odonda trikrat je izabran i za zastupnika u mjesnoj Samoupravi, medjutim u njoj, u toj funkciji, niti jednoč se nije primio djela. Joško Hiršl, ki je sad jur u penziji, honorarno bi djelao za selo. 22. julija, u nedilju, u ovom južno-gradišćanskom selu pred urne more stupiti 850 glasačev.

Aktualno

Izvanredna sjednica Skupštine Hrvatske državne samouprave

Nakon stupanja na snagu Zakona o nacionalnoj imovini pregovori se nastavljaju



U raspravi o proračunu Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma Miroslava Krležea za 2012. godinu, riječ je uzeo i ravnatelj škole, zastupnik HDS-a Gabor Győrvári

Izvanredna sjednica Skupštine Hrvatske državne samouprave održana je 30. lipnja 2012. godine u predvorju pečuške Hrvatske škole. Skupštini se od 29 zastupnika odazvalo njih 17. Sjednici Skupštine prethodila je sjednica skupštinskog Odbora za financije i nadzor. Pošto je utvrđen kvorum, prišlo se radu. Za zapisničara je izglasovana Klaudija Völgyi, a za ovjervatelja zapisnika Joso Ostrogonac. Potom je jednoglasno prihvaćen predloženi dnevni red sjednice: 1) Rasprava o proračunu Hrvatskog vrtića, osnovne škole,

gimnazije i učeničkog doma Miroslava Krležea za 2012. godinu, 2) Naknada za topli obrok Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma Miroslava Krležea te razno.

Prije rasprave o prvoj dnevnoj točki sjednice predsjednik HDS-a Mišo Hepp izvijestio je nazočne da je Samouprava od nadležnih organa dobila dozvolu za trajnu uporabu zgrade, te je ujedno zahvalio voditelju Ureda Jozi Solgi i djelatnicama za sve poslove i hitno rješavanje toga pitanja. U tijeku su pregovori s Ministarstvom ljudskih resursa o ugovoru s HDS-

om glede sufinanciranja pečuške Hrvatske škole. Predsjednik Hepp se sastao s pročelnikom Ministarstva Istvánom Kraszlánom, ali se još očekuje termin sastanka s ministrom. Mađarski je parlament u ponedjeljak, 18. lipnja, prihvatio preinaku Zakona o nacionalnoj imovini. Nakon stupanja na snagu naređenog zakona nastavljaju se pregovori s Gradom Pečuhom o preuzimanju nekretnine Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma Miroslava Krležea. Nakon toga jednoglasno je prihvaćen proračun spomenute ustanove s prihodima od 12 204 tisuća forinta i troškovima od 14 117 tisuća forinta, za razdoblje od 1. rujna do 31. prosinca 2012. godine. U usmenom izlaganju ravnatelj pečuške Hrvatske škole Gabor Győrvári pri raspravi o naknadi za topli obrok škole istaknuo je da je u prijedlogu naveden i vrtić. Toga prijašnjih godina nije bilo jer je financijska služba skrivila o prehrani, a ustanova je sklopila ugovor s privatnikom o dobavi obroka. Cijene obroka nisu se mijenjale, osim osnovnoškolskog učeničkog doma. Naime već osmu godinu zaredom učenički dom prima onu djecu, od sedmog razreda, koja se želi priključiti tzv. proširenom narodnosnom programu te za dvije godine mogu steći znanje da se ne trebaju upisati u nulti razred gimnazije. Potom je jednoglasno prihvaćena naknada za topli obrok naše pečuške škole. U „raznom“, među ostalim, zastupnik Joso Ostrogonac pozvao je sve ljude dobre volje i željne kuhanja na Bajsku fišijadu 14. srpnja, u sklopu koje se očekuju gosti i iz Labina te Biograda na Moru. Voditelj Ureda Jozo Solga također je pozvao nazočne na ovogodišnji Božićni koncert, koji će biti 19. prosinca, u Kongresnom i koncertnom centru „Kodály“, na kojem nastupa jedan od vodećih pjevača hrvatske glazbene scene Oliver Dragojević.

k. g.

Ferdinandovčani skelom preko Drave

Kako za Hrvatski glasnik izjavljuje Klara Kovač predsjednica izvarske Hrvatske samouprave, Ferdinandovac i Izvar imaju plodnu suradnju, u koju se od samog utemeljenja aktivno uključila i Hrvatska samouprava sela Izvara. Nedaleko od Ferdinandovca je naselje Brodić, na samoj Dravi naspram Bojevu. Tu kod točke Brodić–Bojevo je uvijek bio prijelaz na rijeci Dravi jer tu je Drava na hrvatskoj strani, tamo je i skela, naime stanovnici s hrvatske strane imaju mnogo zemlje s druge strane rijeke i danas je imaju i obrađuju prelazeći Dravu skelom. Izvarci su 22. lipnja, kada je otvoren privremeni granični prijelaz Brodić–Bojevo, posjetili prijatelje u Brodiću i Ferdinandovcu, nazočili svetoj misi kod kapele u šumi povodom blagdana Svetog Vida. Koncem ljeta Izvarci zajedno s Bojevcima planiraju ugostiti svoje prijatelje iz Ferdinandovca. Dana 22. lipnja privremeno je otvoren granični prijelaz u povodu blagdana Svetog Vida. Napomenimo kako je prijelaz dio područja Parka prirode Mura–Drava. Skelom se prometovalo cijeli dan, na radost mještana naselja s obadjevu strana rijeke. Toga dana prijelaz je bio otvoren i za putnički i cestovni promet, i to prvi put otkada je Republika Hrvatska samostalna država. Time je ostvarena višegodišnja želja i nastojanje žitelja Općine Ferdinandovac da se u ne-

postojanju stalnoga graničnog prijelaz Hrvatska i Mađarska na ovom dijelu granice povežu na ovaj način. Skela kao i odmorište s natkrivenom terasom dio su pretpostavki razvoja turizma Općine Ferdinandovac koja je za obnovu skele lani uložila znatna sredstva, a terasa je ove godine podignuta s prije osiguranim materijalom, donosi županijski tjednik Glas Podravine.



Okupljeni bunjevački Hrvati iz Čavolja

Od 29. lipnja do 1. srpnja nizom manifestacija obilježena je 60. obljetnica utemeljenja Bunjevačkoga kulturnog kruga. Čavoljska Hrvatska samouprava, na čelu s predsjednikom Stipanom Mandićem, dane je ispunila brojnim sadržajima, gostima, koji su na tamošnje ulice i trgove, u crkvu donijeli hrvatsku riječ.

U Narodnosnoj kući 29. lipnja otvorena je fotoizložba pod nazivom Šezdeset godina u slikama, te izložba radova od slame tavankutskih slamarki, članica HKPD „Matija Gubec” iz Tavankuta. Pod nazivom Povijest Bunjevaca, 30. lipnja priređen je okrugli stol kojemu su sudjelovali: Mišo Mandić, Tomislav Žigmanov, Milena Črnelić i Blaženka Ljubović. Istoga dana u posljedipodnevnom satima služena je misa na hrvatskom jeziku koju je predvodio svećenik Franjo Ivanković iz Tavankuta, a potom polaganje vijenaca kod spomen-ploče Ivanu Petrešu na mjesnoj crkvi i kod rodne kuće svećenika, književnika Petra Pančića. U večernjim satima održan je kulturni program uz nastup svih skupina Plesne skupine Bunjevačkoga kulturnog kruga ča-

Bunjevke. Iz svake njegove riječi proizlazila je duboka privrženost rodnom selu i tamošnjim bunjevačkim Hrvatima, Bunjevcima. Podsjetio je kao seoski kroničar na važnost 1952. godine kada je utemeljen čavoljski Bunjevački kulturni krug, na njegov poticaj. Među prvima bila je to folklorna skupina koja je nastupala diljem Mađarske, šireći kulture sela Čavolja i bunjevačkih Hrvata. Posebno je istaknuo zalaganja Stipana Mandića, pred-



Oveći broj postarijih bunjevačkih Hrvata iz Čavolja nazočio je okruglom stolu pod naslovom Povijest Bunjevaca

voljske Hrvatske samouprave i pozvanih društava, tako KUD Mohač iz Mohača, KUD „Matija Gubec” iz Tavankuta, KUD iz Petrijevaca i plesne skupine „Pettyem” iz prijateljskog naselja Nesvady (Slovačka), a potom plesačnica uz Orkestar Bačka. Priredbi je nazočio i predsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj Joso Ostrogonac. Dana 1. srpnja predstavljena je knjiga Čavolja Miše Mandića: Priče s bunjevačkih salaša, te otvorena izložba radova Mihály Barne.

Vaša urednica nazočila je dijelu događanja održanih 30. lipnja, u prvom redu okruglom stolu pod naslovom Povijest Bunjevaca, koji je održan u mjesnom domu kulture. Uz navedene predavače, njemu su nazočili: gradonačelnik grada Senja Darko Nekić, izaslanstvo Muzeja grada Senja i generalna konzulica Ljiljana Pancirov. U svojim zanimljivim izlaganjima vrsni poznavatelj čavoljske povijesti dr. Mišo Mandić upoznao je slušateljstvo s prošlošću Čavolja i velikanima bunjevačkih Hrvata izniklim iz čavoljske zipke. Čavolj je dao devet svećenika, od čega sedam bunjevačkih Hrvata, a dvojici su matere bile

vorila je o prošlosti bunjevačkih Hrvata, nazivu i stanju svijesti o vlastitoj pripadnosti, jezičnim podudarnostima, elementima materijalne kulture, što sve ukazuje na jedno stablo hrvatskoga naroda. Najpoticajnije je bilo izlaganje Tomislava Žigmanova, ravnatelja Zavoda za kulturu Hrvata u Vojvodini, vrsnoga poznavatelja prošlosti, sadašnjosti i problematike bunjevačkih Hrvata. On je naglasio kako povijest bunjevačkih Hrvata treba novo iščitati bez romantičarskog zanosa, sa



Sudionici okruglog stola

sjednika tamošnje Hrvatske samouprave, koji je na njezinu čelu od 2002. godine. Prije njega bio je to dr. Mišo Mandić. Mladi odlaze, asimilacija je učinila svoje, kaže Mišo Mandić. Zanimljiva su bila predavanja Milene Črnelić i Blaženke Ljubović. Gđa Črnelić go-

svim razdobljima u kojima su bunjevački Hrvati živjeli zlatno doba i onima u kojima su bili obezglavljeni te podložni stranputicama, a sve poradi isticanja hrvatskih interesa, kako je to činio i biskup Antunović potkraj 19. stoljeća.

Okruglom stolu nazočio je i niz postarijih bunjevačkih Hrvata kojima je u ime Bunjevačkoga kulturnog kruga tamošnje Hrvatske samouprave, na njihovu trudu, pomoći i zalaganju tijekom proteklih šezdeset godina, zahvalio predsjednik Stipan Mandić uručivši im zahvalnicu i prigodnu spomen-pločicu za



Stipan Mandić, predsjednik čavoljske Hrvatske samouprave, pozdravlja gledatelje i sudionike folklornoga programa



Folklorna skupina Bunjevačkoga kulturnog kruga čavoljske Hrvatske samouprave

osobit doprinos razvitku bunjevačkohrvatske kulture u Čavolju. Priznanje im je uz Stipana Mandića uručila generalna konzulica Ljiljana Pancirov, a dobili su ga: Zorka Gašparović, Katica Ivanac, Marija Milašin, Janja Petrić, Jolanka Pančić, Mišo Mandić, Stipan Mandić, Antun Šimon, Mijo Šakan. Zbog bolesti svečanosti nisu nazočili Liza Ikotić, Lenka Mandić i Ivan Petreš, dugogodišnji ravnatelj čavoljskog doma kulture. Njima će se zahvalnica uručiti naknadno.

Bunjevački kulturni krug čavoljske Hrvatske samouprave sljednik je društva utemeljenog prije 60 godina, 1952. On je počeo s radom nanovo s većim zamahom 2002. godine kada je Stipan Mandić s voditeljicom plesnih skupina Zitom Ostrogonac Kiss počeo okupljati mlade. Svi su oni nastupili u folklorno-kulturnom dijelu 30. lipnja, koje su vodili bračni par Neli Mandić Kraščanić i Nikola Ružić. Danas Bunjevački kulturni krug broji 12 omladinaca, desetero djece i 26 odraslih plesača, a na njihovim nastupima prati ih Orkestar Bačka. Imaju dobre veze s naseljem Nesvady u Slovačkoj, iz kojega je veći dio Mađara 1946. godine prisilno iseljen iz tadašnje Čehoslovačke u Čavolj i okolicu.

I ovoga puta oni su bili dragi gosti Čavoljaca. Po riječima Stipana Mandića, čavoljska Hrvatska samouprava voljela bi imati i jedno prijateljsko naselje u Hrvatskoj, uz napomenu kako dobro surađuju s bunjevačkim Hrvatima u Ljutovu i Tavankutu.

Kao mala zanimljivost, posjetite web-stranice sela Čavolja i stranicu tamošnje Hrvatske samouprave na hrvatskom i mađarskom jeziku. Posrijedi je veliko selo, danas s malobrojnim bunjevačkim Hrvatima, ljudima upornim i vjernim u čuvanju hrvatskoga jezika i kulture. Na posljednjim izborima za manjinsku samoupravu u Čavolju u hrvatskom registru birača bilo je prijavljeno 109 osoba, na izbore je izašlo njih 76, a za zastupnike su izabrani Stipan Mandić, Zita Ostrogonac Kiss, Ákos Péli i Anica Gašparović Csala. Čavolj broji 2074 stanovnika. Hrvatska samouprava ima svoje prostorije, stalnu izložbu, sastaje se redovito u proširenom sastavu na divanima i uspješno djeluje u okviru svojih mogućnosti. Njihove prostorije odnedavno krasi i prekrasna slika od slame, dar bajske Hrvatice, umjetnice Eve Dikan Bisser, u čast 60. obljetnice Bunjevačkog kulturnog kruga.

Branka Pavić Blažetin



Predsjednik Skupštine Hrvatske državne samouprave

raspisuje natječaj za popunu radnog mjesta voditelja ekonomata Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i đučkog doma Miroslava Krleže

Glavni poslovi voditelja ekonomata:

- vođenje, nadzor financijskog poslovanja korisnika proračuna
- obavljanje poslova koji su povezani s održavateljem
- usuglašavanje financijskih mogućnosti i sustava sredstava potrebnih za stručnu djelatnost
- priprema financijskih izvješća natječaja
- osiguravanje djelotvornog poslovanja u skladu s važećim zakonskim propisima.

Plaća se određuje prema Zakonu o pravima uposlenih u javnim ustanovama br. XXXIII. Iz godine 1992.

Poslije probnog roka od tri mjeseca sklapa se ugovor na neodređeno vrijeme.

Natjecati se mogu oni mađarski nekažnjeni državljani koji raspolažu:

- visokoškolskom stručnom spremom – smjer financijsko poslovanje, ili drugom visokoškolskom stručnom spremom i stručnom spremom knjigovođe bilancista
- imaju stručno iskustvo od najmanje pet godina
- diplomom knjigovođe bilancista
- vozačkom dozvolom.

Prednosti:

Višegodišnje iskustvo proračunskog poslovanja, znanje hrvatskoga jezika.

Uz molbu molimo priložiti:

- podroban, stručni životopis natjecatelja, navođenjem dosadašnjih radnih mjesta i djelokruga, podroban opis stručnog rada
- preslika diplome o stručnoj spremi i znanju stranog jezika
- izjavu o korištenju osobnim podacima
- potvrda o nekažnjivosti ne starije od tri mjeseca.

Rok za podnošenje prijava: 30 dana od objave natječaja na web-stranici Nemzeti Közigazgatási Intézet (www.kozigallas.hu).

Datum objave: 10. srpnja 2012.

Molbe predane na vrijeme procijenit će se u roku od pet dana od isteka roka za podnošenje prijava.

Prijave na natječaj molimo u jednom izvornom primjerku dostaviti na adresu Hrvatske državne samouprave (1089 Budapest, Bíró L. u. 24) s naznakom na omotnici: Natječaj za voditelja ekonomata Hrvatske škole „MK”. Natječajni se razmatraju sukladno važećim zakonima.

Međunarodni znanstveni simpozij u Somboru

„Pasijska baština Hrvata u Podunavlju – Muka kao nepresušno nadahnuće kulture”

Dostojno zastupljena i pasijska baština Hrvata u Mađarskoj



*Članovi radnog predsjedništva: Tomislav Žigmanov,
Marija Šeremešić i Jozo Čikeš te Živko Mandić*

U organizaciji Pasijske baštine, kulturne udruge koju su 1991. u Zagrebu utemeljili priznati hrvatski kulturni i javni djelatnici, i somborske Udruge građana „Urbani Šokci”, te u suorganizaciji subotičkog Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, od 10. do 13. svibnja u Somboru je održan IX. međunarodni znanstveni simpozij „Pasijska baština Hrvata u Podunavlju – Muka kao nepresušno nadahnuće kulture”. Znanstveni simpozij, koji je prvi put priređen u Srbiji, okupio je tridesetak uglednih izlagača iz Vojvodine i Hrvatske, ali i Bosne i Hercegovine te Mađarske, koji su održali sadržajna i zanimljiva izlaganja iz područja teologije, filologije, etnologije, muzikologije, povijesti i povijesti umjetnosti.

Međunarodni znanstveni simpozij 10. svibnja otvoren je svečanom akademijom, koja je upriličena u staroj Gradskoj kući, a uljepšana nastupom recitatora somborskog UG „Urbani Šokci”, pjevačkih zborova Kulturno-umjetničkog društva Hrvata „Bodrog” iz Bačkog Monoštora, Hrvatskoga KUD-a „Vladimir Nazor” i Tamburaškog orkestra Muzičke škole „Petar Konjović” iz Sombora. Svojom nazočnošću priredbu su uveličali i predstavnici hrvatskih kulturnih udruga podunavskih Hrvata, među njima i Hrvatske samouprave iz Santova, koja posljednjih godina ostvaruje dobru suradnju s UG „Urbani Šokci” iz Sombora.

„Udruga građana 'Urbani Šokci' ima za cilj njegovanje baštine Hrvata-Šokaca u čitavom Podunavlju iz čega proistječu međunarodni projekti. Suradujemo s Udrugom 'Šokačka grana' iz Osijeka, a evo sada i s 'Pasijskom baštinom' iz Zagreba. Organiziraju se okrugli stolovi u državama u okruženju Hrvatske gdje žive Hrvati. Ovo je prvi put da se ovakav sim-

pozij organizira u Srbiji”, reče uz ostalo predsjednica Udruge Marija Šeremešić.

„Povezuju nas ista vjera i ista kultura. Ta kultura jest europska, ali ona je prvenstveno hrvatska. Želimo biti svoji sa svojim, svoji među svojim i osjetiti zajedništvo hrvatske kulture i duše. Upravo to je osnovni razlog i motiv zbog kojega smo prihvatili poziv iz Sombora. Nije prvi put da smo među Hrvatima izvan Hrvatske, jer osjećamo potrebu međusobnog upoznavanja i izvan Hrvatske. Najprije smo otišli u Vukovar, gdje smo imali međunarodni simpozij 'Vukovar kao paradigma muke', a nakon toga smo bili u Boki, pa u Bosni u Sarajevu, Vitezu i Buškom Blatu«, naglasio je uz ostalo Jozo Čikeš, te dodao kako iz Zagreba nisu došli poučavati, već slušati, vidjeti, a ako nešto znaju, onda će to prenijeti od srca.

„Naša je mjesna povijest u mnogim segmentima kulture bogata, ali je još uvijek neistražena. Ovo je događaj kada se na planu memoriranja vlastitog trajanja i vlastitog nasljeđa čine odlučni pomaci kada je u pitanju kulturni prostor u Vojvodini. Rezultat ovoga skupa u jednom dijelu bit će taj što će onaj dio naše baštine koji se tiče pasijske baštine Hrvata u Vojvodini, biti bolje protumačen”, naglasio je Tomislav Žigmanov.

Svečanom otvorenju je nazočila i Ljerka Alajbeg, generalna konzulica Republike

Hrvatske, koja je zahvalila suorganizatorima na njihovu zalaganju u njegovanju i očuvanju bogate kulturne baštine Hrvata na ovim prostorima. – Pasijska baština u Hrvata dio je hrvatske tradicije, dio hrvatskog identiteta, bilo da se radi o glazbi, književnosti, likovnosti, liturgijskim momentima, slikarstvu, kiparstvu, dakle duboko ukorijenjena u hrvatsko biće, jer upravo nas je pasijska baština održavala stoljećima, iz nje smo crpili jedan veliki dio svog identiteta, inspiraciju, koja nas je učinili ovakvima kakvi jesmo. Postojani smo u svome identitetu bez obzira gdje se nalazimo, jesmo li s ove ili s one strane Dunava. Jer moramo svoju baštinu cijeliti bez obzira gdje se nalazimo, ali jednako tako i da pripadamo jednom društvenom, kulturnom prostoru – reče Ljerka Alajbeg.

U dvodnevnom radnom dijelu skupa čuli smo tridesetak predavanja vezanih za Hrvate na ovim prostorima, s brojnim zanimljivim podacima, o poteškoćama s kojima su se nosili, ali i postignućima, čime su dali doprinos svekolikoj hrvatskoj kulturnoj i pasijskoj baštini. Marko Kljajić izlagao je o pasijskoj sakralnoj umjetnosti u Srijemu; Ljubica Vukov Dulić o križnom putu u tehnicu slame; dr. Darko Žubrinić o Josipu Andriću, autoru prve povijesti slovačke glazbe; o. Zvonko Martić o kulturnim grobljima u Bosni i Hercegovini; Adalbert Rebić o progonu bačkih Nijemaca iz Filipova; Katarina Čeliković o pasijskim temama u kalendaru „Subotička Danica”; Zdravka Bušić o fra Didaku Buntiću i naseljavanju djece iz Hercegovine na područje Srijema, Banata i Bačke u vrijeme velike gladi tijekom Prvoga svjetskog rata zahvaljujući fra Didaku Buntiću; Marija Šeremešić o Stipanu Bešlinu, zaboravljenome šokačkom pjesniku; Krunoslav Šokac o korizmenim napjevima Baranje, Banata i Bačke. Ovo je samo dio izlaganja koja su se čula na znanstvenom skupu, a svi radovi bit će objavljeni u obliku zbornika. Pasijska baština Hrvata u Mađarskoj zastupljena je s tri vrlo zanimljiva predavanja. Živko Mandić (Budimpešta) izlagao je iz povijesti s naslovom „Prijelaz santovačkih Hrvata na pravoslavlje potkraj 19. stoljeća”, o tome kako je, uslijed mađarizacije koja se potkraj 19. stoljeća okomila na narod-



*Članovi radnog predsjedništva: Marija Šeremešić
i Jozo Čikeš te Milica Klaić Taradija*

nosti, među njima i na Hrvate u Mađarskoj, uz grubo krnjenje njihovih crkvenih, vjerskih prava, 12. ožujka 1899. godine došlo do prijelaza santovačkih Hrvata u pravoslavlje.

Milica Klaić Taradija (Pečuh) iz područja etnologije izlagala je na temu „Poslušajte, braćo mila, gorku muku Gospodina, Isukrsta Božjeg Sina”, naslovljeno prvim recima Muke objelodanjivane u našim molitvenicama, koje je prvi put čula u Olasu od župnog kantora prije dvadesetak godina.

Đuro Franković (Pečuh) na temu „Krv Isusova kao motiv u molitvicama srednjoeuropskih naroda”, ukazao je na potrebu dalj-

njeg istraživanja ne-presušnoga blaga i tradicije, te motiva krvi Isusove. Osim radnoga dijela, za sudionike su organizirani i prateći sadržaji, razgledavanje grada Sombora, izleti u jedno šokačko i jedno bunjevačko naselje: Bački Monoštor i Đurđin.

Tekst i slika: S. B.



Pjevačka skupina KUD-a Hrvata „Bodrog” iz Bačkog Monoštora

Živko Mandić

Prijelaz santovačkih Hrvata na pravoslavlje potkraj 19. stoljeća

(Sažetak)

U 2. polovici 19. i u 1. polovici 20. stoljeća naš puk u Mađarskoj bio je skrajnje obespravljn, u školama je ukinuta nastava na hrvatskom jeziku, grubo su okrnjena naša prava u crkvama. Mađarske državne vlasti, a s njima u sprezi i Mađarska katolička crkva činile su sve kako bi nas što prije odnarodile. Koristeći se prokušanom krilaticom „podijeli pa vladaj”, zabranile su riječi Hrvat, hrvatski, a pritom se previše naglašavaju naša regionalna etnička imena Šokac, Bunjevac, Rac, Bošnjak, Tot. To je dovelo do toga da naš čovjek nije niti znao kojemu narodu pripada, koja mu je matična domovina, ostali smo bez korijena, a znamo što biva s biljkom čije je korijenje posječeno. Bilo je to krajnje pogibeljno jer tim beskrvnim genocidom naši su preci zahvaćeni u doba kada još nisu razvili nacionalnu svijest.

Prvo veće nezadovoljstvo santovačkih Hrvata bilježi se 1873. godine kada mjesni Mađžari, premda čine samo trećinu, dobivaju nerazmjerno više obreda u crkvi. Godine 1896. godine, kada Mađžari slave tisućljeće svoje državnosti, santovački se Hrvati odlučno protive sudjelovanju u programima na mađarskom jeziku. Godine 1897. Kalačka biskupija, pogazivši prijašnje obećanje, donijela je naredbu o smanjenju hrvatskih crkvenih obreda na polovicu.

Hrvati u tome vide grubo krnjenje svojih prava, stoga, nakon dvije godine ustrajne, ali neuspješne borbe s crkvenim i državnim vlastima, u proljeće 1899. godine znatan dio Hrvata prešao je u pravoslavnu vjeru. Zbog grižnje, iste i iduće godine većina im se vratila u vjeru svojih otaca. Oni koji ostadoše u pravoslavnoj vjeri prozvaše se Srbima. Mađarske vlasti i Crkva nastavile su odnarođivanje katoličkih šokačkih Hrvata.

Milica Klaić Taradija

Poslušajte, braćo mila, gorku muku Gospodina, Isukrsta Božjeg Sina

(Sažetak)

Hrvati u Mađarskoj imaju bogat izbor pjesama u kojima se spominje muka Isusova, plač njegove majke Marije, te događanja oko Isusova uhićenja, suđenja, raspinjanja, te smrti na križu. Tekst ovih pjesama objavljen je u Etnografiji Južnih Slavena u Mađarskoj 1993. godine, urednik je Đuro Franković. Na tridesetak stranica objavljeno je 36 žalosnih pjesama, tužbalica, 12 pjesama na temu plač Majke Marije, odnosno 19 na temu Bol Majke Marije iz svih krajeva Mađarske.

Molitvenici koji se rabe među Hrvatima u Mađarskoj, pogotovo oni stariji, s početka 20. stoljeća, donose pregršt korizmenih pjesama određujući na koje se dane pjevaju. Tako, recimo, na večernjicu na Veliki četvrtak pjeva se prva žalosnica „Od jadikovanja proroka Jeremije”. Pjevanje Jadikovke obnovio je pjevački zbor „Semarkuše”

iz Šikloša, koji zbor, nažalost, više ne postoji. U nekim se mjestima, kao u bačvanskom Santovu još i nadalje pjeva Muka po Mateju, odnosno po Ivanu na Cvjetnicu i na Veliki petak. U svim vjerskim zajednicama do današnjega dana sačuvan je običaj obilaska križnoga puta, a Pečuško hrvatsko kazalište također je izišlo ususret vjernicima kada je stavilo na svoj repertoar i predstave koje su izvedene u crkvama pod naslovom Muka Gospodina Isusa Krista, još godine 1995., kao i Uskrsnuće Rajmonda Kuparea 2005. godine.

Đuro Franković

Krv Isusova kao motiv u molitvicama srednjoeuropskih naroda

(Sažetak)

Otkupiteljeva krv oslobodila nas je od izvornoga grijeha te je križ (= drvo života) postao izvorom svetosti, koju simboliziraju pšenica (žito), čokot i biljke (cvijeće). Njihova je prapovijest međutim duga i složena: iz krvi i tijela umorenoga Boga ili praizvornoga bića izrastaju čudesne biljke.

Ove mitologijske teme kršćanski su obradili, napose počevši od III. stoljeća, te su one naišle na golem odjek u vjerskom folkloru europskih naroda. Brojne mitologijske slike, likovi i teme koje su kršćanski autori zabilježili i koje su postale omiljene teme popularnih knjiga i europskoga vjerskoga folkloru, potječu od židovskih apokrifa.

Jednom riječju, kršćanska mitološka predodžba preuzela je motive i sadržaje koji čine svekoliko civilizacijsko vjerovanje, ali su oni već prosuđivani u sklopu biblijskih tekstova, te je u njih uneseno i vlastito gledište, ocjenjivanje, prosudba. Doista, kršćanska teologija i mitološke predodžbe samo su nastavile tradiciju koja je započela već pri zauzimanju zemlje kanaanske. Na taj način brojni su starodavni običaji ugrađeni u kršćanski slijed zbivanja i tako su stekli „otkupljenje”.



Živko Mandić, Milica Klaić Taradija i Đuro Franković

Dijamantna maša Petroviščana dr. Štefana Geošića u Klimpuhu



Rodbina, poznanici i poštovatelji iz Petrovoga Sela, kih pedeset vjernikov, je otputovalo na čelu s našim farnikom Tamásom Várhelyiem 24. junija, u nedilju, otpodne u Klimpuh. U ovom gradišćansko-hrvatskom selu u Austriji je pol stoljeća dugo služio Boga i vjernike dr. Štefan Geošić, rođeni Petroviščan, ki je za duhovnika posvećen pred šezdesetimi ljeti, zbog teških komunističkih vrimen u Ugarskoj, daleko od rodnoga sela, u Beču. Zadnje nedilje prošloga miseca u okruženju još i brojnih rođakova iz Amerike, služio je mašu-zahvalnicu za ta visoki jubilej svojega svećenstva.

Dr. Štefan Geošić u Klimpuhu je dao sazi-dati novu crikvu, a istaknuo se je i u kultur-nom žitku samoga sela. Pod njegovim pelja-njem su postali zapravo daleko poznati i obljubljeni klimpuški igrokazači, kot peljač i režiser, na pozornicu je postavio kih pedeset kusićev. Poznat je kot i urednik i prevoditelj

Svetoga pisma. Sami Petroviščani moru mu biti zahvalni zbog prve opširne seoske mono-grafije, ka je objelodanjena 1996. ljeta za veliki jubilej, 775. obljetnice prvoga službenoga pismenoga spominjanja Petrovoga Sela.

Dijamantna maša je celebrirana na tri jeziki (hrvatski, nimški i ugarski), a potom je podiljen blagoslov na vjernike. Kako nam je povidao petroviski farnik, Tamás Várhelyi, iako je klimpuški dušobrižnik u mirovini, dr. Štefan Geošić, pozvan u rodno selo da održi svoju jubilarnu mašu, zbog visoke starosti i nemoći, zahvalio je na pozivu, ali je odbio srdačno gostoprimstvo. Po maši uz tamburašku glazbu i druženje su imali petroviski vjerniki priliku prikladati skroman dar duhovnomu pastiru ter mu još zaželjiti zdravlje i veselje za naredna ljeta.

-Tiho-

Foto: Tamás Várhelyi



Slavljenik u krugu petroviskih vjernikov

KOLJNOF – Kako nam je potvrdila radosnu vist Ingrid Klemenšić, predsjednica Hrvatske samouprave u Koljnofu, i ne nazadnje i celjanska hodočasnica, sad je već sigurno da ovo ljeto u augustušu, prilikom velikoga shodišća Gradišćanskih Hrvatova u Celju, od stinjačkih vjernikov će štatuu Putujuće Celjanske Marije prikzeti Koljnofci. Zato imaju i već temeljnih uzrokov, pokidob nisu samo pred kratkim pozdravili za duhovnika zaredjenoga mladoga Koljnofca, nego će se vrijeda blagosloviti i obnovljena njeva Hodočasna crikva. Uz to, koljnofski farnik Antal Németh će 19. augustuša, u nedilju, u 10 uri proslaviti 20. obljetnicu da služi u ovom naselju Gospodina Boga i svojega vjernoga naroda. Koljnofci, ki svako ljeto u samostalnoj grupi pišaču u marijansko svetišće, pred petnaestimi ljeti su jur primili kip Celjanske Gospe u svojoj crikvi, u koj će ponovo jedno ljeto gostovati ova štatua, ku posjećuju brojne grupe svih gradišćanskih sel iz Austrije, Slovačke i Ugarske.



Trenutak za pjesmu

Jurica Čenar

na put

na put sam kanio
uz put sam stao
nisam dalje znao
na put nisam našao
upitao sam se
uputili su me
uputio sam se
zapudio sam se
poput puta
mi ništa nije išlo sputa
bio sam na putu
a
kanio sam
samo
na put

Otvorenje izložbe

„Nepoznati reljefni friz” Zlatka Price u Croaticinu galerijskom prostoru



„Nepoznati reljefni friz” Zlatka Price predstavljen je publici u Mađarskoj u nekoliko prigoda, u Pricinu rodnom gradu Pečuhu, zatim je nastavio put u Bačkoj, u Baji i Kalači te produžio putovanje do Budimpešte. Naime u organizaciji Croatice, Hrvatskoga kluba Augusta Šenoae te Zaklade Zlatko i Vesna Prica, 21. lipnja, u Croaticinu galerijskom prostoru izložba je otvorena za posjetitelje, a svečani čin otvorenja, zbog prevelike vrućine, upriličen je u višenamjenskoj dvorani. Na otvorenju publiku je pozdravio ravnatelj Croatice Čaba Horvath, među inima generalnu konzulicu Republike Hrvatske u Pečuhu Ljiljana Pancirov, drugog tajnika Veleposlanstva Republike Hrvatske u Budimpešti Borisa Golubičića, ravnatelja Zaklade Zlatko i Vesna Prica Ante Sorića, pečuskog dogradonačelnika dr. Jenőa Újvária i ravnateljicu zagrebačke Galerije Mala Mirna Hromadko Reiser. Izložbu je biranim riječima otvorila generalna konzulica Republike Hrvatske u Pečuhu Ljiljana Pancirov. „Umjetnost modernizma koji je obilježio veliki umjetnik Prica svojim radom, obogatio je slikarskim radovima, crtežom i grafikom. Reljefni friz se iznenada pojavio 2010. godine, biva nepoznat kao Pricin rad i ostavlja sve likovne stručnjake zatečenima. Upravo u trenutku kada pomislimo da smo o velikim umjetnicima otkrili sve, oni nas, ponekad i posthumno, ipak uvijek ponovno iznenade dosezima i raznolikošću svoje umjetničke kreativnosti. (...) Odakle tolika ekskluzivnost reljefnog friza? Možda u činjenici da je tehnika posebna, do tada nepoznata u Pricinom opusu, a zasigurno i to što su reljefi pronađeni slučajno, 2010. godine u prostoru poslovne zgrade jedne trgovačke tvrtke poljoprivrednim proizvodima, i najvjerojatnije su rađeni po narudžbi” – reče među ostalim generalna konzulica Pancirov. Nazočnima se obratio i Ante Sorić, ravnatelj Zaklade Zlatko i Vesna Prica, ističući zadovoljstvo u suradnji

Zaklade i Croatice, te posebno naglasio ulogu Mirne Hromadko Reiser koja je toliko brižno čuvala reljefe i omogućila da oni budu poznati i široj javnosti. Ne u posljednjem redu gosp. Sorić posebno je zahvalio počasnom građaninu Samobora, sveučilišnom profesoru dr. Ernestu Bariću na radu i svesrdnoj pomoći. Na otvorenju hrvatske pjesme uz gitarsku pratnju pjevao je Marko Šteiner. Pri završetku svečanosti ravnateljica Mirna Hromadko Reiser uručila je darove Ljiljani Pancirov, Čabi Horvathu i Jenőu Újváriu. Potom su posjetitelji pozvani na razgledanje izložbe i domjenak.

k. g.

Otvorenje izložbe

„Naše narodnosti u slikama”

Ovjekovječeni trenuci

U auli Mađarskoga prosvjetnog zavoda i Lektorata za primijenjenu umjetnost 31. svibnja otvorena je izložba fotografija naslova „Naše narodnosti u slikama”. Narečena ustanova lani je četvrti put raspisala fotonatječaj „Prošlost i sadašnjost naših narodnosti”, na koji je pristiglo 784 fotografije 64 autora. Po odabiru stručnog žirija izloženo je 148 djela 50 autora. Izložbu je prigodnim riječima otvorila glavna ravnateljica Zavoda Erika Borbáth. „Izložba predstavlja šarolikost narodnosti, mnogobojnu kulturu, građevne i duhovne vrednote. Fotografije ovjekovječuju pojedine trenutke života narodnosti, ali one za mene kazuju mnogo više. Vjerujem i za vas posjetitelje” – naglasila gđa Borbáth. Potom je uručila spomenice i fotoalbume nagrađenima po kategorijama: dokumentarna, umjetnička i reportažna fotografija. Nagrađeni autori jesu: Dénes Baracs, Ákos Guszmán, György Kravcsenko, Miklós Prauda, Monika Čučunkova, Ferenc Benke, András Buskó, Imre Czúni, Edit Ligetfalvi i Ferenc Teppert. Ove godine zbog financijskih poteškoća fotoalbum izložbe nije objelodanjen.

k. g.

Bogatstvo...



Na ovogodišnjem Ivanju u Martincima

„Lepi Ivo krešu kreše na Ivanjsko navečer...”

Ivanjdansko veselje u Martincima

Ivanjski krijesovi običaj su paljenja vatre uoči svetkovine rođenja Sv. Ivana Krstitelja, to jest 23. lipnja uvečer. Riječ je, zapravo o pretkršćanskome pučkom običaju koji pripada ciklusu običaja vezanih za zimski i ljetni suncostaj, te proljetnu i jesensku ravnodnevicu. Ivanjski krijesovi vezani su uza žetvene običaje i početak ljeta.

Ivanjski su običaji najčešće vezani uz paljenje ivanjskih krijesova, što se u mnogim područjima zadržalo i do današnjeg dana. Vezani su uza žetvu i vodu, simboliziraju plodnost i obredno čišćenje, a obredni krijesovi za vrijeme ljetnog suncostaja produžuju moć vatre koja rastjeruje zle sile i bolesti, i donosi božanski blagoslov. Za krijes se skuplja grana koje se onda zapali. Djeca i mladi ga preskaču, a preskočiti krijes držeći svoga dragog ili dragu za ruku, donosi zaštitu od zla, zdravlje i plodnost u svakom smislu.

Jedan od većih blagdana u podravskim Martincima jest slavljenje rođenja Ivana Krstitelja, to jest Ivanje. I ove je godine bilo tako. Hrvatska samouprava, te KUD Martince, naravno, s pomoću mještana, i ove su godine organizirali veselicu za svoje suseljtane. Iako pjesma kaže „Ej, na Ivanje, ne radim u ranje...”, 23. lipnja već u jutarnjim satima svatko se pripremao za ovo veselje. Postaje su okićene podravskim vilanima, stolnjacima i „bapakama” u narodnoj nošnji. Pekli su se sa sirom kolači, gibanice, palačinke, te razni fini kolači, kako bi se sudio-



U Martincima

No svakako treba napomenuti i to da se negdje oko 22 sata upalio i ivanjdanski krijes kod doma kulture, te se pjevalo i plesalo oko njega, kako bi donio blagostanje Martinčanima.

Dan je ostvaren s potporom Temelnog fonda „Wekerle”, Hrvatske državne samouprave, Zajednice podravskih Hrvata, Samouprave sela

Martinaca, KUD-a Martince, Drava-Agro Zrt-a. Pribivali su mu i brojni gosti, među njima generalna konzulica Ljiljana Pancirov, predsjednik HDS-a Mišo Hepp, dožupan Virovitičko-podravške županije Zdravko Dijaković.

Ivanje u Poganu

Kao u mnogim mjestima, i u Poganu su proslavili rođenje Svetog Ivana Krstitelja, uz folklorni program i paljenje ivanjdanskoga krijesa. U kasnim popodnevnim satima 24. lipnja na obali poganskog jezera nastupili su mješoviti zbor iz Harkanja, „Snaše” iz Pogana, Trio



Jasen i Orkestar Vizin iz Pečuha. Nakon programa sudionicima su se priključili i mještani, te se oko upaljenoga krijesa zaigralo i kolo.

Hrvatski dan i Ivanje u Kozaru

Hrvatska narodna samouprava sela Kozara 24. lipnja organizirala je već tradicionalni Hrvatski dan. Mjesto događanja bio je prepuni mjesni dom kulture (Kossuthova 33). U sklopu priredbe – nakon svete mise, održane u mjesnoj crkvi na hrvatskom jeziku, koju je služio olaski svećenik Ilija Čuzdi, i mimohoda sudionika, slavlja kroza selo – u folklornom dijelu programa Hrvatskog dana nastupili su: poganški Pjevački zbor «Snaše», Hrvatska skupina mjesnog vrtića, KUD Baranja, vršendski Pjevački zbor i Pjevački zbor iz Kozara te Orkestar Vizin.

Nakon programa slijedilo je druženje i ples uz glazbu Orkestra Baranja. Slavlju su nazočili generalna konzulica Ljiljana Pancirov i predsjednik HDS-a Mišo Hepp te načelnica sela Kozara dr. Mária Kiss Szentirmay.

Vesna Velin
Foto: Attila Roder



www.nagykozar.hu/:Slika iz prošlosti Kozara

nici na svim postajama ugostili. Priredene su tri postaje.

U 18 sati pjevala se na hrvatskom jeziku litanija lauretanska u martinačkoj crkvi, uza župnika Augustina Darnaija, nakon toga je vesela povorka krenula ulicama sela. U povorci su sudjelovali najmlađi Martinčani u narodnoj nošnji, domaći Ženski zbor „Korjani”, KUD Martince, lukoviški KUD Drava, KUUS Suhopolje iz Suhopolja (Hrvatska), te starinski „Biseri Drave” i pečuški Orkestar Vizin. Naravno, u povorci su se našli i mnogobrojni uzvanici: Pjesma se orila putem, a na postajama su svi sudionici mogli predstaviti svoje plesačko i pjevačko umijeće.

Stigavši do kraja puta, svi su mještani bili ugošćeni večerom u Športskoj dvorani, a virovitički Gašo Band udovoljavao je svim glazbenim željama sve do kasnih jutarnjih sati.

Petnaesti Mikini dani u Bregu



Manifestaciju je otvorio domaći Ženski pjevački zbor HKUD-a „S. S. Kranjčević”

U organizaciji mjesnog HKUD-a „Silvije Strahimir Kranjčević”, u nedjelju, 17. svibnja, u vojvođanskom Bregu priređeni su 15. Mikini dani, koji su obilježeni tamburaškim koncertom na ljetnoj pozornici u središtu naselja. Tradicionalna kulturna manifestacija bačkih Hrvata u spomen na poznatog violinista Miku Ivoševa Kuzmu, Miku iz Brega, opjevanog i u pjesmi Zvonka Bogdana, održava se od 1998. godine zato da se njeguje tamburaška glazba ovih prostora.

Nakon uvodne pjesme pjevačke skupine HKUD-a „S. S. Kranjčević” uz domaće tamburaše iz Brega, nastupili su tamburaški orkestri iz Sonte i Zagreba. Svečanosti su nazočili predstavnici Hrvatskoga nacionalnog vijeća u Srbiji i NIU Hrvatske riječi, a među kulturnim udrugama zastupljene su udruge obližnjih šokačkohrvatskih naselja, pa i Hrvatska manjinska samouprava iz Santova. Mikini dani završeni su druženjem u mjesnom domu kulture, a za dobro raspoloženje pobrinuli su se sudionici tamburaške večeri.

U okviru dvodnevne manifestacije, 16. lipnja održana je i likovna kolonija na kojoj su sudjelovali slikari iz Likovne kolonije „Cro Art” iz Subotice i književna večer „Lira naiva” u organizaciji Hrvatske čitaonice iz Subotice, na kojoj je sudjelovalo pedesetak pjesnika amatera iz Vojvodine, Bosne i Hercegovine i Hrvatske.

Stipan Balatinac

Prvi narodnosni gastronomski i kulturni festival u Gari



Garski su Bunjevci kuhali ovčji paprikaš i taranu s divenicama

U okviru Dana sela i natjecanja konjičkih dvoprega, u višenacionalnome bačkom naselju Gari 10. lipnja održan je Prvi narodnosni gastronomski i kulturni festival, koji je upriličen na garskom hipodromu.

Nakon okupljanja narodnosnih družina kuhala su se „starovinska” narodna jela: hrvatska (bunjevačka, racka), ciganska, sikuljska, švapska i srpska. Pozivu garske Hrvatske samouprave, koja je za ovu prigodu pripremila ovčji paprikaš, taranu s divenicom i gužvaru, odazvala se dušnočka Hrvatska samouprava, uz pripremanje paprikaša od patke s tjesteninom od sira na način rackih Hrvata. Kod hrvatskog šatora za dobro raspoloženje pobrinuli su se članovi Tamburaškog sastava „Bačka” i Stipan Krekić na harmonici, pa se i zaigralo kolo, i zapjevalo. U okviru cjelodnevnoga kulturno-zabavnog programa za djecu i odrasle, prijepodne je ustrojeno natjecanje dvoprega za Bački kup, a popodne za Garski kup. Dodajmo da su i ove godine došli dvopregaši baranjskih Hrvata: Stipan Filaković iz Mohača, te Atila i Emeše Plužar iz Kašada. Atila Plužar nakon nadmetanja najboljih u borbi za Bački kup osvojio je izvrsno treće mjesto. U prigodnome kulturnom programu osim drugih nastupila je školska folklorna skupina i Omladinsko plesno društvo iz Gare s nekoliko koreografija, među njima i spletom bunjevačkih plesova. U predvečernjim satima stigli su i gosti iz Hrvatske, izaslanstvo prijateljskog naselja Topolja, koje je predvodio predsjednik Mjesnog odbora Adam Veseli. Bio je to prvi susret nakon nedavnog uzajamnog potpisivanja o trajnoj suradnji i prijateljstvu Topolja i Gare.

Stipan Balatinac

Deseta obljetnica mature HOŠIG-ovih đaka

Bivši učenici budimpeštanske Hrvatske gimnazije 23. lipnja okupili su se u učeničkom domu kako bi obilježili 10. obljetnicu mature. Obilježavanje naraštaja 1998/2002. počelo je razredničkim satom. Prisjetili smo se srednjoškolskih vremena kada nam je život bio mnogo jednostavniji, bezbrižniji, kada smo skupa dijelili „samo“ školske brige. Na sastanku smo saznali tko je što izučio (diplomirao, kakvu struku stekao), tko gdje radi, tko je udan, oženjen, trudna... Nažalost, nije svatko bio na okupu tog dana, ali se nadamo da za pet, možda deset godina uspjeh ćemo organizirati obljetnicu gdje će biti i oni koji se sada nisu mogli pojaviti. Zahvaljujemo našoj dragoj razrednici Biserki Brindzi, koja je bila među glavnim organizatorima 10. obljetnice. Za vrijeme školskih dana razrednica nije odustala od nas premda smo bili dosta nestašni... Ovom joj prilikom zahvaljujemo za njezin trud! Obljetnicu smo nastavili sa zajedničkim druženjem u gradu do kasne noći. Nadamo se skorom susretu!

Anita Mandić

Foto: Ana Slanjinka



Četarska prošecija u čast Jezuševoga srca



Jedna od najlipših vjerskih tradicija je u Gornjem Četaru prošecija u čast Jezuševoga srca. U ovu dob skupadojde sve selo i za nediljnom svetom mašom na glavnoj ulici u ophodu se spominju na svetak srca Jezuševa, do kojega je ljetos došlo 17. junija.

Kako nam je rekao László Fodor, mašu je ovom prilikom celebrirao u mjesnoj crkvi umirovljeni farnik Alajos Szabó, a za dolaskom skupnoga dušobrižnika sel u Pinčenoj dolini, Tamása Várhelyia se je ganula povorka. Presveti oltarski sakramenat je nošen iz crkve u manjoj prošeciji na seoskoj ulici do Marijine kapele ter znova najzad u crkvu. Na putu su male divojke hitale listiće od ruž. Vjerniki su moleći i jačući sprohadjali iz ruž ispleteno srce Jezuševo ter kip Jezušea. Mala kapela polag ulice čuva Marijin kip, i iz kamena isklesano srce Jezuševo, pred tim klečeći su vjerniki još jednoč podali čast. Vraćajući se u crkvu svi diozimatelji ove prošecije su u svoje dome pušćeni svetim blagoslovom.

-Tiho-

Foto: Fodor László



Posvećenje obnovljene kapele u Koljnofu

Kod noga koljnofske Gore i uz glavnu cestu prema Šopronu stoji kapelica Sv. Antona. Na inicijativu vjernikov i dobrovoljnih darovateljev se ovo ljeto mogla renovirati. Cijela adaptacija je stala pol milijuni forintov ku su omogućili uz Samoupravu Koljnofa i Hrvatsku samoupravu vjerniki. Posvećenje je bilo 9. junija, u subotu. Litaniju kod kapele je predvodio farnik sela Antal Németh, komu su ujedno mogli čestitati i imendan.

i. k.



Dan sela i dice na Undi

Undansko jezero Gaj dostalo je svoj zaslužni „obraz“ pomoću uspješnoga naticanja LEADER od 7,4 milijun forinti. Za počivanje služu novi drveni klupi, stoli, krovom pokrta obloki, staze u lipo uredjenom starom parku s novo posadjenimi grmi i kiticami. Na predavanje novoga Gaja 23. junija, otpodne u 17 uri je zvala Undance pozivnica.



Tamburaši su napravili veselo raspoloženje

Programi su već od šest uri ujutro krenuli s pecanjem. Kasnije su kucki pokazali svoju zavježbanu šikanost dicit ča su nastavili svojom promocijom mjesni ognjogasci. Za dicitu hrenovke, za odrasle pažonov gulaš se je nudio u kotli. Do otpodne skoro cijelo selo je uživalo hlad, jilo, pilo i programe ovoga dana. Mladi su isprobali nogo-tenis, novu športsku mogućnost uz nogometno igrališće, kade je undanska mladina igrala utakmicu. Igrači su se već mogli okupati u ponovljenoj športskoj svlačionici, kade su izminili cijeli vodeni blok, isto tako s pomoću spomenutoga naticanja. Undanska samouprava za nove športske cilje i mogućnosti mladine dostala je 2,5 milijun forintov. Kulturni program pod vedrim nebom je osigurala plesačka grupa Lajta iz Šoprona, čiji tancoš-peljač je član mjesne samouprave. Tamburaši Veselih Gradišćancev su svojim repertoarom doprimili veselje med ljude. Mladi i stari su se zajedno ljujli na poznate jačke. Uskoro je stigao i „panoramski vlak“ s najmanjom undanskom dicom iz Lutzmannsburga (A), a pofriškanje ovoga puta su u zračnoj tvrdjavi nastavljali mali putniki. Undanska seoska samouprava pomoću civilnih udrugov je organizirala ov uspješni dan, kade su najveću pomoć i hvalu zaslužili i roditelji dice. Do kasne noći su još pekli slaninu kod taborskoga ognja oni, kim je cijeli dan kratak bio za razgovaranje i druženje.



Uvijek vesele i na pomoć svenek spremne majke

Marija Fülöp-Huljev



Vridni kuhari s Robijom Drazsnyákom, ki je preskrbio materijale za jilo i pilo

Svečanost u Hrvatskom vrtiću Miroslava Krležę



Dvadesetero polaznika Hrvatskog vrtića Miroslava Krležę te svi pitomci vrtića prigodnom svečanosti zatvorili su odgojnu godinu. Okupilo se mnoštvo roditelja, baka i djedova kako bi pogledali ozarena dječja lica, nagradili ih pljeskom i dali poticaja. Od dvadesetero polaznika koji su se ovom prigodom oprostili od vrtića, njih 17 upisalo se u prvi razred Hrvatske osnovne škole Miroslava Krležę, a troje se upisalo u mađarske škole. Napomenimo kako je tek jedno od troje djece iz mađarske, a ostalo dvoje iz hrvatskih obitelji. Kako nam kaže voditeljica vrtića Anka Polić Bunjevac,

Hrvatski vrtić Miroslava Krležę uglavnom pohađaju djeca hrvatskog podrijetla, to su i sva djeca koja su se upisala u prvi razred Hrvatske škole Miroslava Krležę. Sada u vrtiću ima 67 djece, dvadesetero napušta vrtić, a u ožujku je upisano 22 novih polaznika, prijavilo se njih 26, ali je četvero zbog malih kapaciteta odbijeno. Kada dolaze u vrtić, ona djeca koja ne govore hrvatski jezik u obiteljskom domu, u vrtiću sve nauče te ih se tijekom četiri godine priprema za nesmetano pohađanje nastave na hrvatskom jeziku u prvom razredu Hrvatske škole Miroslava Krležę. Moramo raditi tako, kaže Anka Polić Bunjevac, kako bismo nadoknadili zadaću obitelji u odgoju na materinskom jeziku. Obitelj se u potpunosti oslanja na vrtić, odgajatelj i ostalo osoblje vrtića tijekom cijelog dana saobraćaju s djecom na hrvatskom jeziku. Iskustvo, a i povratne informacije sa strane roditelja kazuju nam kako naši polaznici rado pohađaju Hrvatski dječji vrtić, i mnogi nam se vraćaju i posjećuju nas. Odgojni rad se odvija u tri mješovite skupine sa po dvije odgajateljice po skupini. Izvršno surađujemo s roditeljima, vodimo djecu na izlete, roditelji



nam pomažu u uređenju okoliša, nabavi pomagala, uljepšavanju prostorija, uređivanju dvorišta, bojanju, sadnji biljaka, a mnogo su nam pomogli i za ovogodišnji Dan djece. Izvršno surađujemo s roditeljima, i djelujemo kao jedna velika obitelj. Na ovogodišnjoj oproštajnoj svečanosti djeca triju skupina predstavila su se s programom, skupina najmlađih, srednja skupina i skupina onih koji od jeseni odlaze u školu. Pjesma i ples, pokret, ravnoteža, koncentracija, pozornost u sve to mogli su se uvjeriti roditelji i gledatelji programa, ocjenjujući koliko je njihovo dijete napredovalo u proteklom razdoblju. Djeca koja su se opraštala od vrtića predstavila su se s programom koji su s njima uvježbale odgajateljice Janja Šimo Bošnjak i Ildiko Balaž. Djeca su bila obučena u narodnu nošnju s užitkom su nastupala, pokazujući i glasom i stasom koliko su se pripremali za ovaj zadnji nastup u vrtiću u kojem su proveli četiri godine. U ime roditeljske zajednice djelatnicima vrtića na strpljivosti i roditeljskoj brizi zahvalila je Milica Murinji Sörös.

Branka Pavić Blažetin
Foto: Ákos Kollár



Izradila: Dijana Kovačić
iz Fifehaza

SANTOVO – Župna zajednica u Santovu organizira dvojezični vjeronaučni kamp za polaznike hrvatske i mađarske skupine vjeronauka, koji će se održati od 17. do 21. srpnja u obližnjoj Barački (Nagybaracska) na konjičkom Vrbičkom salašu. Prema nacrtu programa, u petodnevnom taboru planiraju se svakodnevni sadržaji: jutarnje mise, vjeronaučne igre, turniri, plivanje, susret sa životinjama, dječje igralište, a među dodatnim aktivnostima ponuđeno je jahanje, streličarstvo, obrtna zanimanja, te razni svakodnevni zabavno-kulturni sadržaji na otvorenom, u prirodi. Sudionici će biti smješteni u obnovljenoj etnokući, potpuno opremljenom pansionu s posteljama, posteljinom i kupaonicom. Osigurana je kuhinja, a uz domaće proizvode i roditeljsku pomoć smanjuju se troškovi boravka odnosno prehrane, koja se može i naručiti. Putovanje redovnom autobusnom vožnjom ili pojedinačno osobnim vozilima. Cijena petodnevnog boravka iznosi 10 000 Ft, te dodatno ulaznice za bazen u toplicama. Prvi roditeljski sastanak bit će na dan zatvaranja školske godine i podjele svjedodžaba u zbornici nižih razreda Hrvatske škole. Voditelji su vjeronaučnog logora župnik Imre Polyák i vjeroučiteljica Katalin Molnár Tomašev. Tabor će se ostvariti s potporom Santovačke župe i Hrvatske državne samouprave.

HARKANJ, SELCE – Od 23 lipnja, u trajanju od tjedan dana, u Dječjem odmaralištu grada Karlovca u Selcu, i ove je godine s učenicima iz Hrvatske boravila skupina učenika koji u harkanjskoj Osnovnoj školi „Pál Kitaibel” pohađaju nastavu hrvatskoga jezika. Oni su posjetili otok Krk, vozili se brodom, pogledali Plitvička jezera te posjetili Crikvenicu, grad prijatelj grada Harkanja, gdje su ih primili tamošnji gradski oci. U Selcu je boravilo 30 učenika sa svojim pratiteljima, na čelu s nastavnicom Đurđom Geošić Radašnai.



Pita nastavnica malog Ivicu:

- Koja je oznaka za vodu?
- H₂O.
- A što znači H₂O+H₂O+H₂O?
- Hmmm... Pa poplava!





Poštovana Redakcijo, Budući da je u posljednjem broju Hrvatskog glasnika objavljen o meni članak, molim uvažene Kolege da bez ikakve ispravke objelodane moj odgovor na spomenuti tekst. Hvala. S poštovanjem: Predrag Mandić

Tuđe poštuju, a svojim se diči

Možda je već pomalo zastarjela ta izreka, no, pročitavši tekst urednice Hrvatskog glasnika Branke Pavić Blažetin koji posvećuje meni, sa žaljenjem sam konstatirao da je glavna urednica bila puna netolerancije i cinizma prema meni.

Hvala joj na trudu da je putem Interneta pronašla sve moje osobne podatke i počastila me titulom „novi Dositez iz Pečuja” koji je, naravno, preuzela iz tiska. Nisam nikada smatrao sebe novim Dositejem, nego čovjekom koji želi nešto učiniti za svoju zajednicu, za srpsku i uopće kulturu u Mađarskoj. To nikada nisam tajio. Usput, naravno ne omalovažavajući ostale kulture, pa tako ni hrvatsku.

Budući da se od početka do kraja njezinog napisa osjeća prilična doza cinizma i netolerancije, želio bih osvijetliti neke činjenice i podijeliti ih sa cijenjenim Čitateljima Hrvatskog glasnika.

Činjenica je da su me već i prošle godine potražili iz Vladinog ureda i zamolili da se prihvatim članstva u ispitnoj komisiji. Već u prvom mahu skrenuo sam pažnju referentu Ureda na veoma delikatnu situaciju koja bi mogla nastati. Zatražio sam i prošle, a i ove godine da prethodno traži suglasnost kolega, ostalih članova Komisije. Tek nakon toga da me je referentica Vladinog ureda uvjerila da su se ostale Kolege suglasile u vezi s mojim članstvom, pristao sam registrirati se, ne znajući unaprijed u kojemu ću povjerenstvu biti članom ili predsjednikom. Nisam se gurao, niti sam tražio da budem član, a kamoli predsjednik, iako predsjednik odgovara samo za pravnu čistoću ispita, a ne ispituje, o čemu urednica, izgleda, nema pojma.

Ovom prigodom, međutim, želim se zahvaliti Kolegama u ispitnoj komisiji na ljudskosti, toleranciji što su me prihvatili kao ČOVJEKA, doduše srpske nacionalnosti, kao diplomiranoga iz hrvatskosrpskog jezika i književnosti.

Imam dojam da i „visoki honorari” predstavljaju problem kolegici Branki. Uvjeravam vas da se iz tih para ne kupuju kuće ili auti, ali će mi zato ostati bar toliko da pozovem kolegicu Branku na kavu.

I to je ono što se tiče ovog dijela priče koja, svakako, ima i drugu stranu... Naime, tek sada znam kako je bilo dotičnoj Kolegici hrvatske nacionalnosti prije dvije godine kada su je zamolili da bude član srpske ispitne komisije u Budimpešti, vjerujem isto se dvoumila kao i ja. Drago mi je što se prihvatila.

Srbi u Mađarskoj nisu imali prigovora ni za to što su u Pečuhu, na državnom jezičnom ispitu iz srpskog jezika ispitivači dugi niz godina bili profesori Katedre za hrvatski jezik i književnost pri Pečuškom sveučilištu (iako kolegica Branka uporno poriče tu činjenicu) koje ja poštuju, cijenim, i ne dovodim u pitanje njihovo stručno znanje.

Naravno, mogao bih još rijeđati neke „slučajeve”, ali neću... Bitno je da je glavna urednica Hrvatskog glasnika zainteresirana i čepka po mojim ljudskim osobinama. I naravno, predstavlja kao osobu koja je nanijela i nanosi ogromnu štetu društvenom, političkom, kulturnom i obrazovnom prostoru Hrvata u Mađarskoj. Ovakva konstatacija je prilično žalosna. To treba znati i Branka Pavić Blažetin. Jer da je tako i da ne razmišljam malo šire, trezvenije, ne bih dao svoju djecu u pečušku Hrvatsku osnovnu školu i gimnaziju „Miroslav Krleža” u kojoj, u to sam siguran i uvjeren, teče kvalitetna nastava i rad za koji brinu kvalitetni pedagozi.

Dakle, ako se netko plaši da će izvršiti udar na hrvatsku kulturu, može biti stopostotno siguran da neću. Kao što ni Branka Pavić Blažetin ne vrši napad na srpsku kulturu onda kada na novogodišnjim dočecima u Udvaru vodi Uzičko kolo i na raznim zabavama u Pečuhu i okolnim naseljima prijestolnice Županije Baranje razdragano igra na srpske narodnjake. Međutim, nije mi drago što u istim naseljima kudi i prebacuje hrvatskim starosjediocima zbog toga što se vesele uz pjesme Predraga Živkovića Tozovca, Miroslava Ilića i drugih srpskih narodnjaka. Ne može prihvatiti tu činjenicu da stanovništvo ovdašnjeg južnoslavenskog podneblja razmišlja drugačije. Zaboravlja da ti ljudi već stoljećima žive na ovim prostorima u mirnom suživotu s ostalim narodima, narodnostima, međusobnom poštovanju i toleranciji. I te njihove ljudske kvalitete, ljudske odnose i međusobno poštovanje nisu uspjeli rastrgnuti ni tužna zbivanja devedesetih godina prošlog stoljeća. Gospođa Branka zaboravlja i to da nositelji kulturnih vrijednosti hrvatskog i srpskog naroda već odavno posjećuju jedni druge, sudjeluju na priredbama jedni drugih i prenose, promoviraju ljepote kulture svoje nacije.

I na koncu da zaokružim svoju priču i odgovor u širem kontekstu:

Ono što mogu naglasiti jeste da sam kao član hrvatskih ispitnih provjerenstava zadatak

kojim su me zadužili od strane Vladinog ureda, obavio savjesno i na najbolji način. I svakoga uvjeravam, kada me je suradnica Vladinog ureda zamolila da se prihvatim zadatka, nju nije vodila nikakva zla pomisao, a kamoli promišljenost (kao što nije ni mene kada sam se nakon njenog dužeg uvjeravanja i nagovaranja prihvatilo). Pred sobom je imala cilj da se mature odrade perfektno, uspješno.

Sa druge strane, glavna urednica nema dovoljno informacija o tome kako danas u Mađarskoj teku imenovanja Vladinog ureda za članove ispitnih povjerenstava – možda bi se i o tome moglo pisati u novinama – zanemarujući prijave stručno kvalificiranih i zakonski uredno registriranih osoba. Na žalost, kako se to i na ovogodišnjoj maturi dokazalo, osoba koja raspolaže s ISTOM diplomom kojom raspolaže i ja, a hrvatske je nacionalnosti, ne daje jamstvo za pošteno obavljen posao, budući da dobra pravopisna rješenja u pismenim radnjama maturanata ispravlja na neispravna, ali to, izgleda, glavnoj urednici manje smeta jer ne donosi toliko štete hrvatskom obrazovnom prostoru.

Ono u čemu se, mislim, možemo složiti jeste: najvažnije je da nam učenici steknu što više znanja i polože prvi svoj veliki životni ispit. Nadam se da će djeca, polaznici hrvatskih gimnazija u Budimpešti i Pečuhu dati veoma lijepe odgovore o Krleži, Preradoviću, Kovačiću, Mažuraniću. Da li u mom prisustvu ili odsustvu – nebitno je. Važno je da polože ispit iz književnosti i jezika.

A što se odnosi na kolegicu Branku, kod mene kao člana ispitne komisije ona iz književnosti, a posebice iz predmeta tolerancije ne bi dobila prolaznu ocjenu. Pogotovo poslije članka u 18. broju Hrvatskog glasnika u kojem je omalovažavala književnu veličinu Meše Selimovića i Ive Andrića. Dvojice književnih velikana. Jer „tuđe” ne poštuju. To je očigledno.

Dr. Predrag Mandić

P.S. Što se mene tiče slučaj smatram okončanim.

Matura 2012.

„Ti jezikom svojim zbori!”

Dr. Mandiću, ne znam zašto šaljete tekst pod naslovom „Tuđe poštuju, a svojim se diči” uredništvu Hrvatskoga glasnika! Imali ste priliku progovoriti kada sam vas po svim pravilima struke zamolila da kao jedan od „aktera” ovogodišnje mature odgovorite na moja pitanja.

Niste to učinili. Ja sam pak u svojoj kolumni iznijela svoje mišljenje u vezi s vašim angažmanom na ovogodišnjoj maturi. Zna se

da su kolumna i komentar izrazito subjektivne novinarske vrste kojima se iznose vlastita mišljenja, a obilježja kolumne su redovitost, prepoznatljiv stil autora i jasno izražen autorski stav.

Vaše pismo – valjda poslano kao odgovor mojoj redovitoj tjednoj kolumni – iako je puno neistina i uvreda, ovoga puta iznimno donosim jer me krasi tolerancija u poslu koji obavljam.

O toleranciji, javnom i privatnom

Dr. Mandiću, vi brkate pojmove privatnoga i javnoga djelovanja onako kako oni vama i vašim ciljevima (te javnim i privatnim potrebama) odgovaraju. Tolerancija, iz čega meni dajete neprolaznu ocjenu, ne živi se deklamiranjem praznih riječi, već življenjem. „Tuđ tuđinu, tebi tvoj doliči, / Tuđi poštuju, a svojim se diči!“ stihovi su pjesme Rodu o jeziku! hrvatskoga pjesnika Petra Preradovića koje preporučujem i vama. Srpski pak je književnik Meša Selimović napisao: „Nije čovjek ono što misli, nego što čini“. Što čini, gospodine Mandiću, najprije javno, a onda i privatno! Glavnoj urednici Hrvatskoga glasnika nije posao promovirati srpski jezik u tjedniku Hrvata u Mađarskoj, a kada bih radila kao profesorica hrvatskoga (narodnosnog) jezika i književnosti, kada bih bila razrednica u hrvatskoj dvojezičnoj školi u Mađarskoj, čiji je glavni cilj izgradnja HRVATSKOGA nacionalnog identiteta učenika, ne bih stavljala na pozivnicu za oprastanje maturanata izreku pisca o kojem djeca u hrvatskim dvojezičnim gimnazijama nisu učila, i koga baštini srpska književnost. Tu ću se vjerojatno složiti s vama: za mene tolerancija prestaje upravo ovdje.

Premda vaše pismo nudi pregršt materijala za analizu vašega stava prema toleranciji, javnom i privatnom djelovanju čovjeka, ovoga ću puta izdvojiti samo dva navoda u kojima insinuirate i iznosite prijeporne tvrdnje.

„Zatražio sam i prošle, a i ove godine da prethodno traži suglasnost kolega, ostalih članova Komisije. Tek nakon toga da me je referentica Vladinog ureda uvjerila da su se ostale Kolege suglasile u vezi s mojim članstvom, pristao sam registrirati se, ne znajući unaprijed u kojemu ću povjerenstvu biti članom ili predsjednikom.“

Nevjerojatno! Doktore Mandiću, zar sastav ispitnih povjerenstava nije tajna za svakoga člana povjerenstva do trenutka dok ne sjedne na jedan od tri stolca rezervirana za članove povjerenstva na maturalnom ispitu u osam sati ujutro određenoga datuma!!!! Izgleda da zaista nemam pojma!!!! Zar „kolega“ u ispitnom povjerenstvu može davati suglasnost za drugoga člana i ona se od njih može tražiti? Nevjerojatno!!!! Istinito!!!!

Zanimalo me koji su vas razlozi nagnali da se javite na listu stručnjaka za hrvatski jezik i književnost jer i vi dobro znate, a i ja, da se na listu stručnjaka za bilo koje područje, pa tako i za hrvatski jezik i književnost stručnjaci javljaju svojom vlastitom odlukom. Zanimalo me zašto ste prihvatili članstva u ispitnom povjerenstvu za hrvatski jezik jer vjerujem kako Hrvatima u Mađarskoj, roditeljima maturanata hrvatskih gimnazija, maturanata hrvatskih gimnazija, pa ako i tek „nekima“, nije nebitno tko sjedi u ispitnom

povjerenstvu, iako vi mislite kako im je svejedno ili bi im moralo biti svejedno, a pri tome se pozivate na toleranciju, suživot... Vrlo je poučan i sljedeći navod:

„Na žalost, kako se to i na ovogodišnjoj maturi dokazalo, osoba koja raspolaže s *ISTOM* diplomom kojom raspolažem i ja, a hrvatske je nacionalnosti, ne daje jamstvo za pošteno obavljen posao, budući da dobra pravopisna rješenja u pismenim radnjama maturanata ispravlja na neispravna.“

Teške su to optužbe, doktore Mandiću! Iz navedenoga naime proizlazi da, prema vašim riječima, s pismenim dijelom mature hrvatskih gimnazija u Mađarskoj ima velikih problema jer „jamstvo za pošteno obavljen posao“ – još jednom naglašavam – pismenog dijela mature, može dati dr. Predrag Mandić, član povjerenstva usmenog dijela mature! Ovdje napomenimo kako se i pismeni i usmeni dio visokorazinskih matura sprovode izvan matičnih ustanova koje pohađaju maturanti. Dodajmo tome i činjenicu da svakoga člana ispitnog povjerenstva, tako i dr. Predraga Mandića, obvezuje čuvanje poslovne tajne o zadacima, pitanjima i odgovorima iznesenim na maturalnom ispitu. Ako ni zbog čega drugoga, barem zbog kolegijalnosti ne bi trebao govoriti o pismenim radnjama i kvalificirati rad svojih kolega.

Ali dotaknimo se i privatne sfere. Svi koji me poznaju, znaju da ne znam plesati, ali zaista, moguće je kako sam Užičko kolo plesala na spomenutoj novogodišnjoj proslavi. Možda i na hrvatskom balu u hrvatskoj školi? To se zove tolerancija. Ipak, ma koliko se trudila, nikako se ne mogu sjetiti da sam ga vodila. Za to još trebam puno vježbati jer sam loš plesač. Preporučujem vam kao čovjeku kojeg krasi tolerancija da zapjevate sa mnom recimo „Ružu hrvatsku“ od Prljavaca ili Thompsonove „Gene kamene“ ako i ne na srpskom balu, onda bar na hrvatskome.

Sadržajem pisma koji nazivate „odgovor“ ostajete vjerni sebi i svojim dosadašnjim postupcima: nanosite golemu štetu društvenom, političkom, kulturnom, informativnom i obrazovnom prostoru Hrvata u Mađarskoj.

I tako dalje..., i tako dalje...

I na samome kraju, ako vas zamole da se prihvatite posla odgovornog urednika hrvatskih radijskih i televizijskih emisija pri Fondu za podupiranje medijskih usluga i upravljanje imovinom (MTVA), te se, kako vi pišete, „kolege suglase“, za dobrobit Hrvata u Mađarskoj, vođeni duhom tolerancije, razmislite kako bi ipak bilo tolerantno odbiti zamolbu. Nadalje, ako ikako možete, suzdržite se od vođenja Užičkog kola u hrvatskoj dvojezičnoj narodnosnoj školi i na priredbi koju organizira i gdje orkestar plaća jedna od hrvatskih samouprava. Pokažite toleranciju.

Branka Pavić Blažetin,
glavna i odgovorna urednica
Hrvatskoga glasnika,
tjednika Hrvata u Mađarskoj

U spomen

Đuro Zlatar (1945–2012)

Dana 8. lipnja, nakon teške i duge bolesti, u svojoj 67. godini života, u bolnici je preminuo Đuro Zlatar, predsjednik Hrvatske narodnosne samouprave budimpeštanskog XIX. okruga, Male Pešte.



Đuro Zlatar rođen je 23. ožujka 1945. godine u Budimpešti. Godine 1963. maturirao je u glavnogradske Gimnaziji Kálmána Könyvesa, a 1971. diplomirao na struci vanjskotrgovinskog privrednika te prometno-rozne razmjene. Od 1969. do 1972. godine obnašao je dužnost eksportnog menadžera u Vanjskotrgovinskom poduzeću Tonnimpex. Postolarski ispit položio je u srednjoj školi u Zavodu 52. Ferenc Simona 1978. godine. Od 1979. do 2010. djeluje u privatnoj sferi, u Postolarstvu „Zlatar“. Nakon umirovljenja radi kao recepcionar u mađarskom Telekomu, odnosno u našem budimpeštanskom HOŠIG-u.

Od 1998. do 2000. godine jedan je od osnivača (izabran je za predsjednika) malopeštanske Hrvatske manjinske samouprave, što znači da je nakon 2000. godine, sve do 2006. djelovao kao član hrvatskoga zastupničkog tijela, a od 2010. iznova biran za predsjednika, koju dužnost obnaša sve do preminuća.

Njegovu odgovornom, zdušnom i hvalevrijednom djelovanju – s pomoću svojih kolega zastupnika – mogu se pripisati savjesno, brižno i uspješno organizirane dugogodišnje kulturno-prosvjetne priredbe, sadržajne hrvatske kulturne večeri, božićne i pokladne balske zabave, pokretanje tečaja hrvatskoga jezika, zajednički Manjinski dani, a u okviru književnih večeri predstavljanje naših hrvatskih pjesnika i pisaca, njihovih izdanja, te raznih hrvatskih etnografskih radova.

Njegova je zasluga što se Mala Pešta zbratimila s gradom Vrbovcem, što se očitovalo ponajprije u uzajamnoj kulturnoj, turističkoj suradnji i razmjeni djece školske dobi. Prema materijalnim mogućnostima, samouprava na čijem je bio čelu, pridonijela je izdavanju djela naših književnika. Za preminulog Đuru Zlatara u malopeštanskoj crkvi Velike Gospe održano je misno slavlje na kojem su osim njegovih najbližih, obitelji i bliže rodbine – trojice bratića i njihovih obitelji iz Vrbovca – nazočili i predstavnici većinske mjesne samouprave, brojni članovi zastupničkih tijela okružnih hrvatskih samouprava te neposredni prijatelji, znanci i poštovatelji, koji su stručkom bijele ruže izrazili svoju suću.

Prema priopćenju obitelji, posmrtni ostaci gosp. Đure Zlatara 21. srpnja – prema želji preminulog – na otoku Krku, kod Stare Baške, bit će prosuti u more. Neka mu šumor voljenoga Jadranskog mora pruži vječni pokoj i mir!

Marko Dekić

V. Nogometni tabor u Keresturu

Kerestursko Osnovno obrazovno središte «Nikola Zrinski» od 2008. godine organizira nogometni tabor radi populariziranja toga športa. Ove je godine on priređen od 18. do 22. lipnja, a u njemu su sudjelovala keresturska djeca te ona iz okolnih pomurskih mjesta. Tijekom tjedna održavali su se treninzi i nogometne utakmice.

BALATONFÜRED – U okviru slijeda programa Tjedan knjige, u tome je gradu priređen niz manifestacija vezan za kulturu, književnost i izdavaštvo. U okviru programa znatiželjnicima predstavljena je i izložba o Miroslavu Krleži, koja je prenesena iz budimpeštanske Državne knjižnice Széchenyi. Spomenuta izložba bila je uređena u Kisfaludyjevoj galeriji.

SUHOPOLJE – U sklopu IPA programa prekogranične suradnje Mađarske i Hrvatske, provodi se projekt pod nazivom – „Zajednički program škole u prirodi”, pod kraticom HU-CR JOSEP (joint open-air school program). Projektni su partneri Drávamenti Körzeti Közoktatási Intézmény (DKKI) i Osnovna škola u Suhopolju. Projekt se odvija od rujna prošle godine razmjenom učenika sedmih i osmih razreda suhopoljske škole i DKKI, u skupinama od deset učenika i pratitelja. Projektni partner iz Hrvatske za razvoj infrastrukture dobio je namjenska sredstva u iznosu 51.658,50 eura, plus iznos potreban za namještaj i opremu, dakle nešto više od 60 tisuća eura. Službeni završetak projekta jest kolovoz ove godine, ali to ne znači da će suradnja dviju obrazovnih ustanova prestati. Naime, pošto se uredi smještajni kapaciteti i utvrdi opisno podudaranje u programima dviju škola, bit će moguća i daljnja suradnja između Mađarske i Hrvatske. Naravno, otvara se mogućnost suradnje i ostvarivanja sličnih sadržaja s djecom i mladima iz cijele Hrvatske.

UNDA – Hrvatsko kulturno društvo Veseli Gradišćanci Vas srdačno poziva na svoj tradicionalni festival Folklor prez granic, 14. julya, u subotu, početo od 18 uri u šator na sredini sela. Nastupaju: Tamburaši Brezovci iz Mjenova, HKD Graničari iz Fileža, Klapa Golubice iz Koljnofa, HKD Veseli Gradišćanci i ZVS Vesele Gradišćanke iz Unde. Od 21 uri na zabavi svira Tamburaški sastav „Od srca do srca” iz Hrvatske.

BIKE – Po informaciji Janoša Viraga, predsjednika Hrvatske samouprave u dotičnom gradu, 21. julya, u subotu po deveti put se priredjuje Hrvatski dan sa slijedećim programom. U 15.45 uri se začme sveta maša na hrvatskom jeziku u celebriranju židanskoga farnika, Štefana Dumovića. U 16.30 uri pod šatorom nastupaju u folklornom festivalu jačkari i plesači iz Koprivničkih Bregov, tangoši HKD-a Čakavci iz Hrvatskoga Židana, pjevački zbor Zora iz Kisega i mišani hrvatski zbor Danica iz Bike. Na hrvatskom balu potom svira, kot svako ljeto, petrovicki Pinkaband.



Borba za loptu među najmladima

Suradnja između raznih ustanova ili organizacija uvijek pridonosi nekom napretku. Tako je bilo i prije pet godina kada je kotoripska osnovna škola pozvala nekoliko keresturskih učenika u svoj nogometni tabor. Nakon toga se i pomurska ustanova sjetila da priredi nogometni tabor na sličan način, koji je godinama imao i međunarodni karakter, međutim ove godine prijatelji iz Hrvatske nisu stigli. Tako se u taboru okupilo gotovo tridesetero djece iz samoga mjesta, a bilo je malih nogometaša i iz Serdahela i Pustare. Prema riječima Anice Andrašek, voditeljice Tabora, nastavnice tjelesnog odgoja, nogomet je vrlo omiljen među djecom. Tijekom školske godine zainteresirani mogu tjedno čak tri puta odlaziti na treninge. Izgradnjom športske dvorane interes za športskim aktivnostima još više je porastao, osim nogometa redovito ima treninga iz stolnog tenisa, a i za ljubitelje zumba, karatea ili drugih športova. Ustanova sudjeluje u Božikovu programu, a najstarija momčad na županijskoj đačkoj olimpijadi osvojila je sedmo mjesto. Među nogometašima ima jako dobrih trkača. Na utrci od 2500 metara u Bajči družina u sastavu Marka Oršoša, Atila Boršfajja, Ferenc Saboa, Kristofa Molnara i Janoša Oršoša osvojila je 4. mjesto.

U Nogometnom taboru bilo je sudionika od djece vrtićke do osmog razreda osnovne škole, koji su bili podijeljeni u četiri skupine. Svaka je skupina izabrala za sebe neko ime svjetski poznatih nogometnih momčadi, pa se na utakmicama navijalo za Liverpool, Manchester, Kerestur itd.

U početku svakog dana prvo se radilo na zagrijavanju, nije se moglo ljenčariti jer učiteljica tjelesnog odgoja to nije dopustila, nakon toga se vježbalo po skupinama. Svaka je radila raznolike vježbe, a poslije su se mijenjali. Vježbalo se žongliranje loptom, nagađanje na kapiju, vođenje lopte oko stupaca, dodavanje jedan drugom, trčanje i nakraju se igrala utakmica.

Bilo je dana kada je priređen kviz o poznavanju nogometa, nogometnih momčadi, raznih igrača, te o teoriji igre. Keresturski mladići koji igraju u sumartonskome Nogometnom klubu „Napred”, Kristijan Silvester, Grga Tot, Petar Kalinić, Tibor Kalinić i Franjo Đuranec, tijekom cijeloga tjedna su pomagali na treninzima. Oni su vodili skupine, pokazali im razne tehnike i vodili utakmice. Prema njihovu mišljenju, nogomet je vrlo dobar šport. Čovjek se može dobro razgibati, drži ga u formi, a još i uživa u igri. Taj su duh pokušali predati malim nogometašima. Malo su i bili razočarani jer, kako kažu, u njihovo vrijeme broj sudionika Tabora bio je gotovo dvostruk, vjerojatno i zbog toga što je tada bio besplatan. Inače vodstvo ustanove pisalo je natječaj za dobivanje novčane potpore organiziranja tabora, međutim on nije bio uspješan. Ipak je bilo roditelja koji nisu žalili simboličnu svotu za Tabor kojom je bila osigurana hrana i piće tijekom dana, a voditelji i pomoćnici dobrovoljno se prihvatili posla da ona djeca koja imaju volju provesti tjedan dana u druženju uz nogomet, imaju za to mogućnosti.

Beta